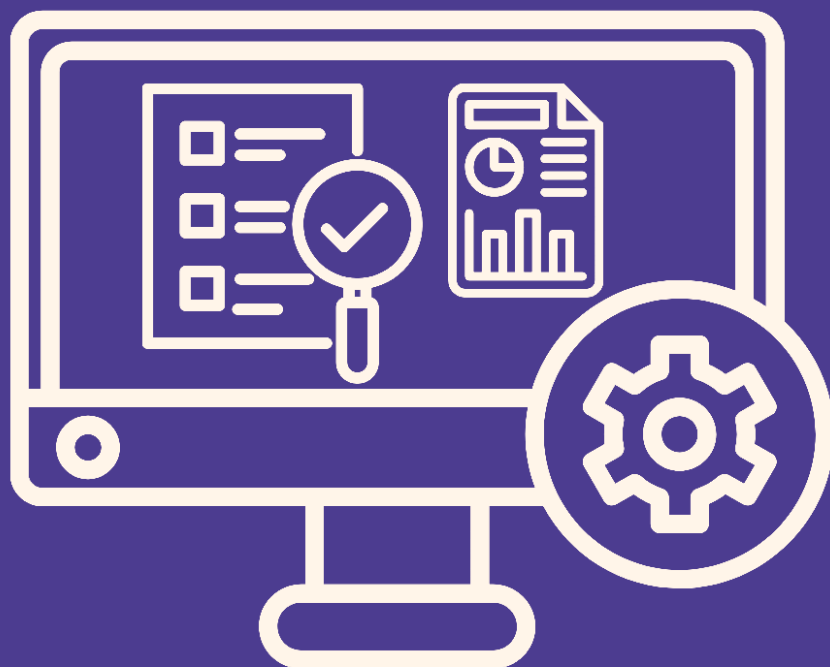

БИЛТЕН

2025/1

Тема билтена:
Затварање јавних позива
ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете
и ИДЕЈЕ 2024

Фонд за науку
Републике Србије

Уводна реч

Поштовани чланови научне заједнице,

С великим задовољством вам представљамо билтен Фонда за науку у којем су представљене активности Фонда у првом кварталу 2025. године. Почетак године обележило је затварање јавних позива за два програма Фонда за науку: ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете и ИДЕЈЕ 2024. На јавни позив за програм ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете поднет је 91 предлог пројекта, док је на јавни позив за програм ИДЕЈЕ 2024 поднето 718 предлога пројеката. Кроз нове програме настављамо да пружамо подршку истраживачима у реализацији важних истраживања у свим научним областима и радимо на даљем унапређењу сарадње научнике из Србије и научника из дијаспоре.

Током овог периода настављене су активности Фонда за науку у оквиру организација Science Europe и Global Research Council (GRC). Фонд за науку је изабран као домаћин два значајна међународна догађаја. У мају 2025. године Фонд за науку ће организовати један од догађаја у оквиру Годишњег састанка GRC-а, који ће се одржати у Ријаду. GRC представља глобални скуп националних фондова за финансирање науке и иновација. Догађај који организује Фонд ће бити посвећен дискусији о изазовима и могућностима које вештачка интелигенција доноси у области истраживања, поготово у процесима финансирања, праћења и евалуације научних пројеката. У октобру 2025. године Фонд за науку ће бити домаћин европског регионалног састанка Global Research Council-а који ће окупити представнике истраживачких савета из Европе и света са циљем унапређења сарадње и размене знања у области научног истраживања. Овај догађај представља припрему за наредни глобални скуп GRC-а у 2026. години.

Током првог квартала 2025. године наставили смо са развојем новог интегрисаног софтверског система (СИП) који Фонд за науку користи у свом раду. У првом кварталу 2025. године у рад је пуштен Модул за евалуацију предлога научноистраживачких пројеката, а у наредном периоду планирају се активности на реализацији и привођењу функционалној намени Модула 3, односно Модула за извештавање и праћење реализације пројеката.

Фонд за науку ће у 2025. години наставити са континуираним радом на обезбеђивању подршке за развој истраживања у различитим областима науке. Очекује се да ће у 2025. години бити отворени јавни позиви за три нова програма: Друга фаза Зеленог програма сарадње науке и привреде, Програм билатералне сарадње са Кином (Националном фондацијом за природне науке Кине) и Програм за подршку пројектима у области вештачке интелигенције. Програм за подршку пројектима у области вештачке интелигенције је први програм Фонда за науку на коме ће један од критеријума за одобравање пројеката за финансирање бити остваривање сарадње минимум 3 научноистраживачке организације из различитих региона у Србији.

У 2025. години ћемо наставити да заједно са партнерима, сарадницима, истраживачима и целом научном заједницом радимо на заједничкој мисији унапређења науке у Србији.

Проф. др Ненад Филиповић
В.д. директора
Фонда за науку Републике Србије

Програми Фонда за науку у реализацији

1) Програм ИДЕЈЕ

Буџет програма: € 30.0 М

Статус програма: Завршно извештавање

2659

Публикација у часописима и на конференцијама

883

Публикација у међународним часописима

419

Публикација у часописима M21 и M21a

3) ЗЕЛЕНИ Програм

Буџет програма: € 3.5 М

Статус програма: IV квартал II године реализације

141

Публикација у часописима и на конференцијама

30

Публикација у међународним часописима

14

Публикација у часописима M21 и M21a

5) Програм ПРИЗМА

Буџет програма: € 25.0 М

Статус програма: II квартал II године реализације

617

Публикација у часописима и на конференцијама

172

Публикација у међународним часописима

102

Публикација у часописима M21 и M21a

7) Програм ДИЈАСПОРА: ЗИП

Буџет програма: € 2.2 М

Статус програма: II квартал I године реализације

2) Програм ИДЕНТИТЕТИ

Буџет програма: € 2.0 М

Статус програма: IV квартал II године реализације

161

Публикација у часописима и на конференцијама

42

Публикација у међународним часописима

4) Програм ПРОМИС 2023

Буџет програма: € 4.0 М

Статус програма: I квартал II године реализације

83

Публикација у часописима и на конференцијама

17

Публикација у међународним часописима

11

Публикација у часописима M21 и M21a

6) Програм Доказ концепта

Буџет програма: € 1.0 М

Статус програма: IV квартал I године реализације

17

Публикација у часописима и на конференцијама

Средства за финансирање програма Фонда за науку РС обезбеђена су кроз буџет Републике Србије, као и на основу заједничког улагања Владе Републике Србије - Министарства науке, технолошког развоја и иновација, зајма Светске банке и бесповратне финансијске подршке Европске уније кроз Пројекат SAIGE.

Информације о програмима у реализацији

Пројекти одобрени за финансирање у оквиру 7 програма у реализацији

Програми	ИДЕЈЕ	ИДЕНТИТЕТИ	ЗЕЛЕНИ	ПРИЗМА
Број пријављених пројеката	917	160	26	656
Број одобрених пројеката	105	16	20	97
Мин. одобрени буџет пројекта	67.943 €	73.063 €	140.503 €	95.427 €
Макс. одобрени буџет пројекта	499.535 €	145.763 €	191.237 €	299.577 €
Укупан одобрени буџет пројеката	29.999.198 €	1.999.993 €	3.500.000 €	25.000.000 €
Број истраживача из Србије	1047	126	232	948
Број НИО	98	29	39	91
Број истраживача из дијаспоре	18	4	3	63
Број истраживачица/истраживача	613/434	76/40	113/119	520/428

Програми	ПРОМИС	Доказ	ДИЈАСПОРА: Заједнички
	2023	концепта	истраживачки пројекти
Број пријављених пројеката	313	184	128
Број одобрених пројеката	30	52	11
Мин. одобрени буџет пројекта	70.253 €	9.684 €	194.417,19 €
Макс. одобрени буџет пројекта	149.999 €	20.513 €	200.000 €
Укупан одобрени буџет пројеката	3.999.924 €	1.000.000 €	2.179.709 €
Број истраживача из Србије	157	232	134
Број НИО	42	27	27
Број истраживача из дијаспоре	5	2	42
Број истраживачица/истраживача	108/49	135/45	70/64

Рад Фонда за науку у првом кварталу 2025.

Активности запослених у Фонду за науку РС

Активности Фонда за науку Републике Србије у првом кварталу 2025. године биле су усмерене на затварање јавних позива за Програм сарадње српске науке са дијаспором: Подршка за истраживачке посете научника из дијаспоре и ИДЕЈЕ 2024. На програму ИДЕЈЕ 2024 отпочела је административна провера предлога пројеката, док је на програму ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете, након обављене административне провере 91 предлога пројекта, 80 предлога упућено на евалуацију која је започета у првом кварталу 2025.

Запослени Фонда за науку РС су током овог периода пружали активну подршку истраживачима током реализације пројеката кроз пружање одговора на питања у вези са реализацијом пројеката, као и у вези са другим завршним активностима на пројектима који се реализују у оквиру програма ИДЕЈЕ, ИДЕНТИТЕТИ, Зеленог програма сарадње науке и привреде, и програма Доказ концепта. У оквиру програма ПРОМИС 2023 и ПРИЗМА, запослени у Фонду за науку су прегледали годишње извештаје о напретку пројеката, пружали активну подршку истраживачима током реализације пројеката и реализовали уплате средстава потребних за реализацију пројектних активности. У оквиру програма ДИЈАСПОРА: Заједнички истраживачки пројекти пружана је подршка истраживачима током реализације пројектних активности и одржана је онлајн радионица о управљању пројектима и финансијама.

Поред текуће подршке и имплементације програма, Фонд за науку је у првом кварталу 2025. године радио на припреми нових програма у 2025. години, укључујући другу фазу Зеленог програма сарадње науке и привреде, Програм билатералне сарадње са Кином и Програм подршке развоју вештачке интелигенције.

У оквиру Софтверског система за имплементацију програма Фонда за науку, у првом кварталу је са радом започео Модул за евалуацију предлога научноистраживачких пројеката.

Током првог квартала 2025. године прихваћене су две апликације Фонда за науку за организацију догађаја. Први догађај је Side Event у мају на тему „Research Management in the Era of AI“ током Годишњег састанка Global Research Council-а (GRC) у Ријадy. GRC је глобални скуп националних фондова за финансирање науке и иновација. Други догађај је Европски регионални састанак GRC-а у Београду у октобру, који Фонд за науку организује у сарадњи са међународном организацијом Science Europe и Hungarian Research Network. Овај догађај представља припрему за наредни глобални скуп у 2026. години.

Током првог квартала 2025. године, Управни одбор је одржао 6 седница. Поред обављања редовних активности, донета је одлука о продужењу рока за подношење пријава предлога пројеката по јавном позиву у оквиру Програма ИДЕЈЕ 2024. УО је дао сагласност на Предлог о именовању чланова Програмског одбора за припрему, анализу и праћење рада за програме: Зелени програм сарадње науке и привреде (II фаза), Програм билатералне сарадње са Кином - National Natural Science Foundation of China и Програм за подршку пројектима у области вештачке интелигенције.

Научни савет је одржао 3 седнице на којима је, поред редовних активности, утврђен Предлог о именовању чланова Програмског одбора за припрему, анализу и праћење рада за програме: Зелени програм сарадње науке и привреде (II фаза), Програм билатералне сарадње са Кином и Програм за подршку пројектима у области ВИ. Такође, дискутовало се и о припреми нових програма Фонда за науку.

Током првог квартала, дошло је до промене чланова Надзорног одбора Фонда за науку. Решењем Владе РС од 27. фебруара 2025. године именован је други сазив Надзорног одбора Фонда за науку Републике Србије, на период од 4 године. За председника Надзорног одбора именован је Раданко Мировић, дипломирани економиста, а за чланове су изабрани Марија Шола Спасић, дипломирани економиста и мастер инжењер менаџмента и проф. др Александра Јанковић, редовна професорка Факултета инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу. Надзорни одбор одржао је укупно 3 седнице, од чега је једну седницу одржао први сазив Надзорног одбора, на којој су разматране реализоване активности Фонда и усвојен Извештај о раду Надзорног одбора за период 2024. године, док је новоименовани сазив Надзорног одбора одржао 2 седнице.

У првом кварталу 2025. године одржани су састанци Програмских одбора за припрему, анализу и праћење рада за програме: Зелени програм сарадње науке и привреде (II фаза), Програм билатералне сарадње са Кином (Националном фондацијом за природне науке Кине) и Програм за подршку пројектима у области вештачке интелигенције.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Затворени јавни позиви

ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете и ИДЕЈЕ 2024

У првом кварталу 2025. године затворени су јавни позиви за Програм сарадње српске науке са дијаспором: Подршка за истраживачке посете научника из дијаспоре (ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете) и ИДЕЈЕ 2024. У овом периоду је започета административна провера предлога пројеката у оквиру ова два позива.

ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете

Јавни позив за програм ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете је затворен током првог квартала 2025. године. Услед објективних околности које су утицале на прикупљање пројектне документације у научноистраживачким организацијама у Србији рок за предају пројектних пријава је померен са 31. децембра 2024. године на 15. јануар 2025. године како би се додатно олакшало пријављивање предлога пројеката на овај програм. На овај Програм је до затварања Јавног позива 15. јануара поднет 91 предлог пројекта.

Програм подржава основна и примењена истраживања у свим научним областима. Циљеви програма су: развој научне сарадње са дијаспором ради успостављања или унапређења научне сарадње, унапређење и размена знања, заједничког рада на научноистраживачким и истраживачко-развојним проблемима и изазовима, ширење мреже и сарадње са дијаспором. Програм је намењен тимовима истраживача из Србије који желе да успоставе сарадњу са стручњацима из дијаспоре који се баве развојем и истраживањима. Пројектни тим чине Руководилац пројекта и чланови тима из Републике Србије, као и Партнер из дијаспоре. Кроз успостављену сарадњу, дугорочно се очекује објављивање заједничких радова и патената, подршка развоју нових услуга, комерцијализација производа, трансфер технологија, припрема предлога заједничких пројеката за конкурсисање код иностраних фондова и привлачење инвестиција у научноистраживачке организације у Србији кроз сарадњу између дијаспоре и локалних научника.

Укупан буџет овог програма је 800.000 евра. Максималан буџет по пројекту износи 20.000 евра, док је трајање пројеката до 12 месеци.

Током првог квартала, до затварања јавног позива, али и током административне провере предлога пројеката, истраживачима је пружана континуирана подршка кроз одговоре на питања постављена путем званичног мејла, као и континуирана подршка приликом процеса транзиције на нови Модул за пријаву предлога научноистраживачких пројеката. Током првог квартала 2025. године организована су 1 Отворена врата на којима су, поред пружања одговора на питања у вези са припремом предлога пројеката, истраживачи добили све информације у вези са новим Модулом за пријаву научноистраживачких пројеката, његовим функционалностима и начином пријаве предлога пројеката кроз Модул.

Након затварања Јавног позива започета је административна провера 91 предлога пројекта. Након завршетка административне провере, 80 предлога пројеката је упућено на евалуацију која је започета у првом кварталу 2025. године.

Јавни позив за Програм ИДЕЈЕ 2024 је затворен током првог квартала 2025. године. Услед објективних околности које су утицале на прикупљање пројектне документације у научноистраживачким организацијама у Србији рок за предају пројектних пријава је најпре померен са 31. јануара на 18. фебруар, а потом на 28. фебруар 2025. године како би се додатно олакшало пријављивање предлога пројеката на овај програм. На ИДЕЈЕ 2024 је до затварања Јавног позива 28. фебруара 2025. године поднето 718 предлога пројеката.

Програм ИДЕЈЕ 2024 подржава основна и примењена истраживања у свим научним областима. Пројекти у оквиру овог Програма немају унапред задате теме.

Циљеви Програма јесу: финансирање пројеката заснованих на извршним идејама које у будућности могу да имају значајан утицај на развој науке и истраживања, привреде и/или друштва у целини; јасно наведеној мотивацији за истраживања у оквирима савремених трендова развоја науке у одговарајућим научним областима; развоју научних и практичних аспеката у области техничко-технолошких наука; развоју истраживања од стратешког значаја за пољопривреду, производњу хране и заштиту животне средине; развоју експерименталних, практичних и клиничких истраживања која треба да допринесу здрављу људи у Србији; истраживању тема које доприносе развоју у областима друштвених и хуманистичких наука у Србији; подизању нивоа науке у вештачкој интелигенцији, те њеној примени; укључивању младих истраживача у научноистраживачки рад и јачање професионалних капацитета истраживача у оквиру истраживачких тимова.

Укупан буџет Програма је 24 милиона евра. Максималан буџет по пројекту износи 300.000 евра, док је трајање пројеката до 36 месеци.

У овом периоду, организоване су 3 сесије Отворених врата. Једна од сесија је била тематски посвећена новом Модулу за пријаву научноистраживачких пројеката, његовим функционалностима и начину пријаве предлога пројеката. На Отвореним вратима је учествовало више од 500 учесника и постављено је више од 200 питања.

Процес административне провере предлога пројеката започео је након затварања Јавног позива и обављених припремних активности.

Аналитика затворених јавних позива ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете и ИДЕЈЕ 2024

ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете

Буџет програма: € 800.000
Макс. буџет по пројекту: € 20.000
Трајање програма: 1 година
Отварање Јавног позива: 9.10.2024.
Затварање Јавног позива: 15.1.2025.

Програм финансиран средствима:

Носиоци пројеката по градовима НИО (број пријављених предлога)

Београд (59)
Нови Сад (11)
Ниш (8)
Крагујевац (7)
Нови Пазар (2)
Ужице (1)
Бор (1)
Лепосавић (1)
Сомбор (1)

91

Пријављени
предлог
пројекта

6

Онлајн
отворених
врата

2

Специјализо-
ване
радионице

136

Одговорених
питања на
Отвореним вратима

230

Одговорених
мејлова у вези са
програмом

ИДЕЈЕ 2024

Буџет програма: € 24.000.000
Макс. буџет по пројекту: € 300.000
Трајање програма: 3 године
Отварање Јавног позива: 11.10.2024.
Затварање Јавног позива: 28.2.2025.

Програм финансиран средствима:

Носиоци пројеката по градовима НИО (број пријављених предлога)

Београд (465)
Нови Сад (119)
Крагујевац (44)
Ниш (37)
Нови Пазар (10)
Чачак (7)
Косовска Митровица (7)
Суботица (7)
Бор (5)
Краљево (4)
Крушевац (2)
Лепосавић (2)
Лесковац (2)
Ужице (2)
Врњачка Бања (2)
Јагодина (1)
Панчево (1)
Сомбор (1)

718

Пријављених
предлога
пројекта

8

Онлајн
отворених
врата

2

Специјализо-
ване
радионице

668

Одговорених
питања на
Отвореним вратима

1448

Одговорених
мејлова у вези са
програмом

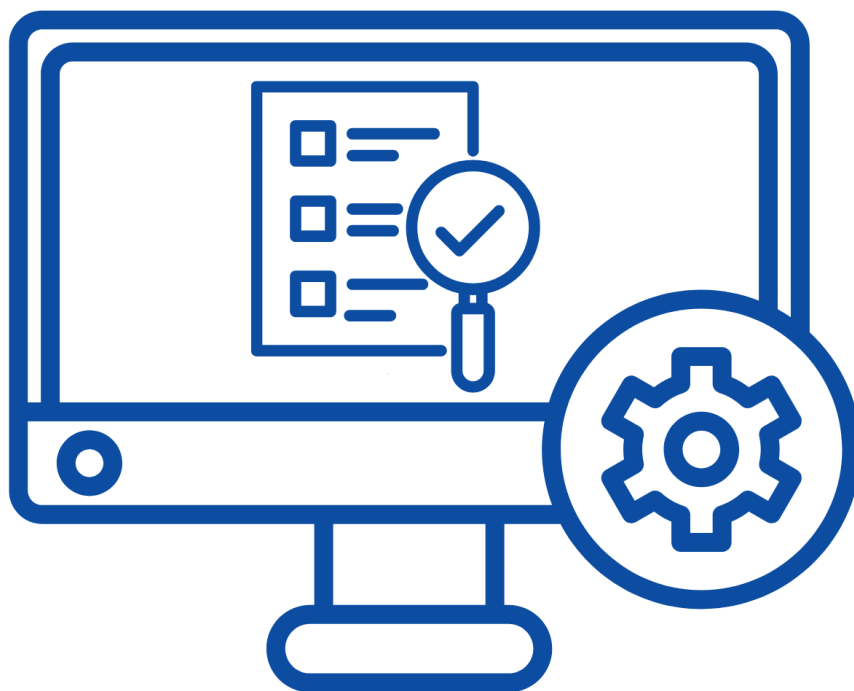
ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Развој процедура

Нови Модул за евалуацију предлога пројеката започео са радом

У оквиру Софтверског система за имплементацију програма Фонда за науку (СИП), у првом кварталу 2025. године са радом је започео Модул за евалуацију предлога научноистраживачких пројеката. Претходно је крајем 2024. године покренут Модул за пријаву предлога научноистраживачких пројеката кроз који је омогућена пријава предлога научноистраживачких пројеката за јавни позив Програм сарадње српске науке са дијаспором: Подршка за истраживачке посете научника из дијаспоре, као и програм ИДЕЈЕ 2024. У наредном периоду планирају се активности на реализацији и привођењу функционалној намени Модула 3, односно Модула за извештавање и праћење реализације пројеката.

У оквиру Модула за евалуацију предлога научноистраживачких пројеката је као део дигитализације омогућено аутоматско креирање уговора за рецензенте и њихово електронско потписивање, чиме се постиже ефикасност у овом делу процеса где се очекује да ће за потребе евалуације бити ангажовано преко 1600 рецензената.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Праћење реализације пројеката

У првом кварталу 2025. године запослени у Фонду за науку који прате реализацију пројеката у оквиру програма Доказ концепта, ПРИЗМА и ПРОМИС 2023 посетили су истраживачке тимове и НИО у оквиру редовног праћења реализације пројеката. Руководиоци пројеката и чланови пројектних тимова су упознали представнике Фонда за науку Републике Србије са реализованим пројектним активностима и досадашњим резултатима пројекта. Са сарадницима из имплементационе јединице пројекта SAIGE, експерткињом за заштиту животне средине и етичка питања, проф. др Анђелком Михајлов, експерткињом за заштиту животне средине и социјална питања, магистром заштите животне средине и дипл.инж.грађ. Вукицом Попадић и експертом за етичка питања, др Синишом Радуловићем, као и Иваном Јовановић из тима Светске банке за имплементацију пројеката, утврђивано је да ли се пројекти реализују у складу са законским прописима у погледу заштите животне средине, социјалног утицаја и етике у научном раду.

Програм ПРИЗМА

У оквиру програма ПРИЗМА представници Фонда за науку су посетили истраживачке тимове пројеката **DEMONITOR** и **REASONING**, док је организован и један онлајн састанак са истраживачима пројекта **PARASITE_HUNTER**.

Програм ПРОМИС 2023

Представници Фонда за науку организовали су онлајн састанак са истраживачким тимом пројекта **SafeLi**.

Програм Доказ концепта

На програму Доказ концепта у првом кварталу 2025. године представници Фонда за науку су заједно са сарадницима из имплементационе јединице пројекта SAIGE посетили 19 пројеката: colorDCD; CanIJUMP; RegenOAK; BioFuture; TORPEDO-Cas9; Waste2Fuel; FAPantiBACTER; PERSONAE; M2BoostHEM; MEAT; Micro-composst; RESENAP; ISEC; DefensivACME; Mito-Sperm-Signature; BACT4OAK; DIAMICA; BETAgro; RESENAP.

Посета пројекту DEMONITOR, ПРИЗМА

Посета пројекту RESENAP, Доказ концепта

Посета пројекту colorDCD, Доказ концепта

Посета пројекту REASONING, ПРИЗМА

Посета пројекту M2BoostHEM, Доказ концепта

Посета пројекту ISEC, Доказ концепта

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Онлајн Отворена врата и радионице Подршка истраживачима

У оквиру подршке истраживачима током припреме предлога пројекта за програме ИДЕЈЕ 2024 и ДИЈАСПОРА - Истраживачке посете, Фонд за науку је у првом кварталу 2025. године наставио са одржавањем онлајн Отворених врата до затварања јавних позива за оба програма. Научници су имали прилике да постављају питања запосленима Фонда за науку РС у вези са условима учешћа на програму ИДЕЈЕ 2024 и ДИЈАСПОРА: Истраживачке посете, планирању трошкова, начину попуњавања пројектне документације. Једна од сесија намењених програму ИДЕЈЕ 2024 била је тематски посвећена новом Модулу за пријаву предлога пројекта преко којег је преусмерен процес пријаве на Јавни позив ИДЕЈЕ 2024 почевши од 25. децембра 2024. године. На веб-сајту Фонда за науку РС су редовно објављивани документи са питањима и одговорима са Отворених врата.

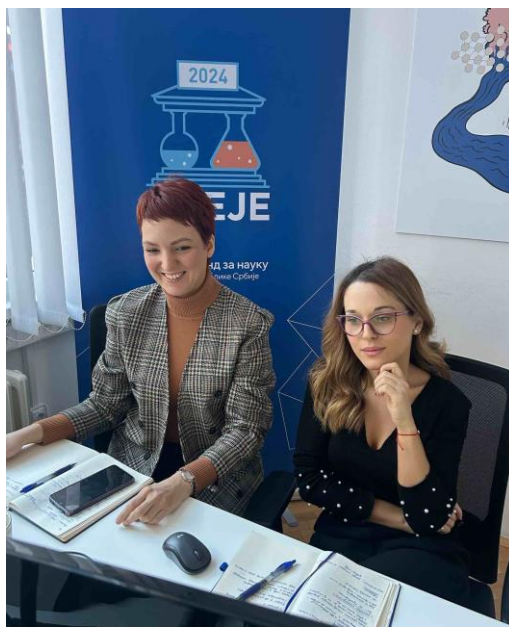
У оквиру програма ДИЈАСПОРА – Заједнички истраживачки пројекти, чији су пројекти започели са реализацијом, организована је онлајн радионица посвећена управљању пројектима и финансијама са циљем да се корисници упуте у управљање пројектима, извештавање и евалуацију реализације пројекта у оквиру овог програма.

Назив активности	Датум одржавања	Програм	Број учесника
Отворена врата	10.01.2025.	ДИЈАСПОРА: ИП	22
Отворена врата	20.01.2025.	ИДЕЈЕ 2024	143
Отворена врата	27.01.2025.	ДИЈАСПОРА: ЗИП	40
Отворена врата	28.01.2025.	ИДЕЈЕ 2024	225
Отворена врата	05.02.2025.	ИДЕЈЕ 2024	151

Отворена врата, ДИЈАСПОРА: ИП

Отворена врата, ИДЕЈЕ 2024

Отворена врата, ИДЕЈЕ 2024

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Програми Фонда за науку у припреми

1) Зелени програм сарадње науке са привредом – II фаза

Друга фаза Зеленог програма сарадње науке и привреде ће бити усмерена на комерцијализацију производа насталих кроз научно истраживање и развијање сарадње са партнерима из привреде. Укупан буџет програма је € 1.000.000,00. Максимална вредност појединачног буџета пројекта је € 100.000,00. Кроз програм се планира реализација пројекта у трајању од годину дана. На Јавни позив за овај програм могу да конкуришу само пројекти који реализовали активности у оквиру Зеленог програма сарадње науке и привреде у I фази.

Програм је у завршној фази припреме. У првом кварталу 2025. године је одржан састанак Програмског одбора задуженог за припрему овог програма. Програм ће бити упућен на усвајање од стране органа Фонда за науку РС и Владе Републике Србије у другом кварталу 2025. године.

2) Стратешки програм подршке пројектима у области вештачке интелигенције

Програм подршке пројектима у области вештачке интелигенције је намењен изузетним пројектима у области основних као и примењених научних истраживања укључујући, али не ограничавајући се на е-мобилност, прелазак на зелену енергију и креативне технологије, ради бржег друштвеног, технолошког, културног и економског развоја Републике Србије у приоритетним областима вештачке интелигенције. Циљеви Програма су одређени Стратегијом развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2025-2030. Укупан буџет програма је 8.400.000,00 ЕУР. Максимални буџет појединачног пројекта 300.000,00 ЕУР.

Програм је у завршној фази припреме. Током првог квартала одржано је два састанка Програмског одбора задуженог за овај програм. Програм ће бити упућен на усвајање од стране органа Фонда за науку РС и Владе Републике Србије у другом кварталу 2025. године.

3) Програм билатералне сарадње са Кином - Национална фондација за природне науке Кине

Циљ овог програма је подстицање заједничког научно-истраживачког рада, објављивање научних публикација и других научних резултата кроз међународну сарадњу научника из Србије са научницима из Народне Републике Кине. Овај програм подржава основна и примењена истраживања у природним наукама, техничко-технолошким наукама, биомедицинским наукама и вештачкој интелигенцији. Укупан буџет програма је 4.000.000,00 ЕУР, 2.000.000,00 ЕУР из буџета Републике Србије, 2.000.000,00 ЕУР из буџета Народне Републике Кине.

Пројекти немају ограничења у смислу унапред дефинисане теме, а максимални буџет по пројекту износи 400.000 ЕУР, с тим да Фонд за науку обезбеђује до 200.000 ЕУР за истраживачке активности научника из Србије. Кроз програм се планира реализација пројекта до три године.

Програм је у завршној фази припреме. У првом кварталу 2025. године је одржан састанак Програмског одбора задуженог за припрему овог програма. Програм ће бити упућен на усвајање од стране органа Фонда за науку РС и Владе Републике Србије у другом кварталу 2025. године.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Фонд за науку на радионици Science Europe у Бриселу

Фонд за науку је 18. и 19. фебруара учествовао на радионици „10. оквирни програм за истраживање и иновације – Више од инвестиције“ коју су у Бриселу организовали Science Europe и Фонд за истраживање Фландрије (Research Foundation Flanders).

Радионица је организована са циљем да се настави са дијалогом око кључних аспеката 10. оквирног програма за истраживање и иновације ЕУ који је у процесу припреме. Представници европских фондова за науку који су чланови организације Science Europe, међу којима је био и в.д. директора Фонда за науку проф. др Ненад Филиповић, дискутовали су о кључним тачкама које ће Science Europe заговарати у вези са циљевима 10. оквирног програма за истраживање и иновације који ће обликовати начин на који европске државе улажу у науку, технолошки развој и иновације.

Теме разговора су се односиле на различите аспекте 10. оквирног програма – циљеве, приоритете и инвестиције, структуру и карактеристике програма, итд. Неки од закључака радионице јесте да европски истраживачки простор треба да заговара мултидисциплинарна колаборативна истраживања, међународну сарадњу, сарадњу између науке и привреде, бољу усаглашеност националног и ЕУ финансирања истраживања, баланс између „top-down“ и „bottom-up“ истраживања. Представници организација су разговарали о начину на који се може обезбедити већи буџет за финансирање истраживања, начину на који Европа може да буде глобално препознатљивија у области истраживања и иновација и другим темама које се тичу дефинисања и јачања европског истраживачког простора у глобалном контексту.

Посета Шангајском универзитету Ђао Тонг

В. д. директора Фонда за науку Републике Србије проф. др Ненад Филиповић је заједно са вицеконзулом Генералног конзулата Републике Србије у Шангају Сашом Јеремићем посетио Шангајски Универзитет Ђао Тонг, један од најпрестижнијих и најстаријих универзитета у Кини основан 1896. године. Овај универзитет је познат по истраживањима у области инжењерства, технологије, медицине и менаџмента.

Проф. др Филиповић је представио рад, програме и процедуре Фонда за науку, као и планове за јачање међународне сарадње у наредном периоду. В.д. директора Фонда ја најавио ове године отварање билатералног програма сарадње са Националном фондацијом за природне науке Кине који има за циљ реализацију заједничког научног истраживања, повезивање са научницима и стручњацима из Кине, јачање капацитета и међународне сарадње и објављивање заједничких публикација. Програм ће подржавати основна и примењена истраживања из природних наука и математике, техничко технолошких наука, биотехничких наука, биомедицинских наука и вештачке интелигенције.

Испред Шангајског универзитета, проф. др Yin Yuehong је са сарадницима упознао присутне са радом и резултатима ове институције као и научним пројектима који се реализују у оквиру овог универзитета.

Представници две институције су разговарали о могућностима за сарадњу и развоју стратешких билатералних програма подршке заједничким пројектима српских и кинеских истраживача.

Фонд за науку на догађају организације Science Europe

Израда документа „A Vision & Framework for Research Cultures“

Фонд за науку је 26. марта у Бриселу учествовао на догађају у организацији Science Europe посвећеном теми истраживачке културе у Европи. На догађају је представљен документ „A Vision & Framework for Research Cultures“ који је настао као резултат вишегодишњих дискусија, размене ставова, активности и догађаја. Овај документ обједињује широки спектар тема које су у вези са напретком у области истраживачке политике, која је усмерена ка заједничком циљу подршке унапређењу знања и омогућавања реализације истраживања на највишем нивоу квалитета.

Документ на коме је радила радна група чији члан је била Ана Стевановић Здравев, менаџерка за програме и пројекте у Фонду за науку, нуди дугорочну перспективу за дефинисање политика које омогућавају напредак и развој истраживања у Европи и глобално. Документ се ослања на низ недавних иницијатива – од подршке разноликости, преко промовисања атрактивних каријера у науци, до интегрисања отворене науке и обезбеђивања интегритета и етике у истраживачкој пракси.

Документ на коме су радили чланови радне групе у оквиру организације Science Europe можете прочитати на следећем [ЛИНКУ](#).

Фонд за науку на Глобалном форуму за иновације у науци и технологији у Пекингу

Проф. др Ненад Филиповић, в.д. директора Фонда за науку Републике Србије је 28. марта учествовао у Пекингу на Глобалном форуму за иновације у науци и технологији у Пекингу (Global High-Level Think Tank Forum for Science & Technology Innovation), чији су домаћини били Министарство науке и технологије Народне Републике Кине и градска влада Пекинга.

Глобални форум је окупио представнике релевантних институција, експерте и дипломате како би размотрили кључна питања и трендове у области науке, технологије и међународне сарадње. Догађај су организовали Пекиншка академија науке и технологије, „ZGC Global High-Level Think Thank Alliance“, међународна алијанса која окупља водеће истраживачке институте, универзитете и технолошке компаније, Кинеска академија за развој науке и технологије, Институт за науку и развој Кинеске академије наука, као и Светска федерација за студије будућности.

У оквиру кључних излагања на догађају, проф. др Филиповић одржао је предавање на тему „Дигитални близанци као основа за развој иновационог екосистема“ (Digital Twins for Developing an Innovation Ecology), у којем је говорио о потенцијалу дигиталних близанаца у креирању ефикаснијих и адаптабилних система за истраживање, иновације и индустријски развој.

Поред проф. др Филиповића, кључни излагачи су били: члан Кинеске академије наука Жанг Тао, бивши заменик министра за становање и урбани развој Кине Кју Баоксинг, подсекретарка за развој ИСТ индустрије Филипина Џосел Батапа-Сиг, члан Корејске академије наука и технологије Џин Хјунг Ким, професорка на Универзитету у Оксфорду Фу Шаолан, председник Greater China of Springer Nature Арнаут Џејкобс.

У оквиру серије тематских излагања, говорило се о начинима унапређења екосистема технолошких иновација и јачању улоге градова у том процесу, развоју ИСТ индустрије, као и о будућности алата као што је ChatGPT. Посебна пажња посвећена је улози вештачке интелигенције у повезивању технологије, талената, капитала и иновационих ланаца, док је завршна сесија била посвећена улози технологије у убрзању преласка ка отвореној науци на глобалном нивоу.

Фонд за науку домаћин Европског регионалног састанка GRC у Београду

Фонд за науку Републике Србије је током првог квартала 2025. године изабран као домаћин европског регионалног састанка Глобалног савета за истраживање (Global Research Council – GRC), који ће се одржати у Београду у октобру 2025. године. Фонд за науку организоваће догађај заједно са организацијама Science Europe и Hungary Research Network. Овај догађај окупиће представнике истраживачких савета из читаве Европе, као и међународне партнере, са циљем унапређења сарадње и размене знања у области научног истраживања и финансирања на глобалном нивоу.

Фонд за науку организује Side Event у оквиру GRC Годишњег састанка

Фонд за науку је у току првог квартала 2025. године изабран и као организатор једног од догађаја у оквиру Годишњег састанка Глобалног савета за истраживање (GRC), који ће се одржати од 18. до 22. маја 2025. године у Ријаду. Фонд за науку ће организовати „Side Event „на тему „Research Management in the Era of AI“. Ово пратеће дешавање биће посвећено изазовима и могућностима које вештачка интелигенција доноси у управљање истраживањима, са фокусом на иновације у процесима финансирања, праћења и евалуације научних пројеката. У догађају ће учествовати представници истраживачких институција, као и стручњаци из области вештачке интелигенције.

ДОГАЂАЈИ НА КОЈИМА СУ УЧЕСТВОВАЛИ ПРЕДСТАВНИЦИ ФОНДА ЗА НАУКУ ТОКОМ ПРВОГ КВАРТАЛА 2025. ГОДИНЕ

Завршне конференције на пројектима ELIPS, NIDEA, IS-MIGaIN и GPGIDENT – Програм ИДЕНТИТЕТИ

Фонд за науку је у марту 2025. присуствовао завршним конференцијама пројеката ELIPS, NIDEA, IS-MIGaIN и GPGIDENT које Фонд за науку финансира у оквиру програма ИДЕНТИТЕТИ. На конференцијама су представљени главни резултати пројеката који су остварени током двогодишње реализације пројектних активности.

Завршне конференције пројеката ELIPS (слика лево) и NIDEA (слика десно)

ЖЕНЕ У НАУЦИ

Током првог квартала 2025. године обележена су два важна датума – Међународни дан девојака и жена у науци 11. фебруара и Међународни дан жена 8. марта. Ови датуми представљају важан тренутак када се славе изузетна достигнућа жена, препознаје њихову незаменљива улога у друштву и поново подсећа да родне неједнакости и даље постоје и да их морамо заједно превазићи.

Жене дају немерљив допринос науци и иновацијама — од фундаменталних истраживања, преко проналажења креативних решења за примену научних сазнања, до инспирисања и вођења других ка остварењу њихових научних потенцијала. Ипак, упркос овој значајној улози, њихов рад је и даље често мање видљив и недовољно вреднован.

Према извештају She Figures 2024 Европске комисије, жене чине 33,7% укупног броја истраживача у земљама ЕУ. Иако играју кључну улогу у науци, жене заузимају само 30% највиших академских позиција у Европи, чине 26% руководилаца институција и 39% чланова и председника управних одбора на нивоу ЕУ.

Фонд за науку Републике Србије активно подржава учешће жена на научноистраживачким пројектима. На програмима Фонда жене чине значајан део истраживачких тимова — 54% руководилаца пројеката су жене, а укупно 58% истраживача који учествују у пројектима финансираним од стране Фонда су научнице.

Објава на друштвеним мрежама Фонда за науку поводом Међународног дана жена

Фонд за науку
Републике Србије

Од 3422 истраживача на
програмима Фонда за науку

58%
су жене

Од 508 руководилаца пројеката
на програмима Фонда за науку

54%
су жене

Жене су руководитељке:

50%
пројеката из
области
Природних наука
и математике

36%
пројеката из
области Техничких
и технолошких
наука

70%
пројеката из
области Медицине
и биомедицине

75%
пројеката из
области
Биотехнологије и
пољопривреде

57%
пројеката из области
Друштвених и
хуманистичких
наука

ПРОМОЦИЈА ПРОЈЕКТА

Објављена публикација „Зелени програм сарадње науке и привреде“

Фонд за науку је у сарадњи са Центром за промоцију науке припремио публикацију у којој је кроз уметнички израз неких од најбољих илустратора у Србији представљено 20 научних пројеката усмерених на једну од најважнијих тема данашњице - унапређење квалитета животне средине.

Кроз Зелени програм сарадње науке и привреде, Фонд за науку РС пружа подршку сарадњи истраживача и привреде која ће допринети одрживом развоју и подизању нивоа квалитета животне средине.

Ово издање садржи описе 20 пројеката финансираних у оквиру програма, као и краће текстове о главним циљевима, очекиваним резултатима и начину на који се остварује сарадња са привредом.

Електронска верзија публикације је доступна на званичном веб-сајту Фонда за науку, на следећем [ЛИНКУ](#).

Публикација „Зелени програм сарадње науке и привреде“ – Један од 20 пројеката представљених у публикацији

Илустрација: Никола Корач

#TPP-RSU

Истраживачи раде на реконструкцији постојећих термоелектрана на угаљ које ће бити енергетски ефикасне и економски одрживе

- **НАЗИВ ПРОЈЕКТА:**
Повећање коришћење обновљивих извора енергије унапређењем оперативне флексибилности декарбонизованих термоелектрана
Improving operational flexibility of decarbonized thermal power plants with energy storage towards increased renewable sources utilization
- **АКРОНИМ:** TPP-RSU
- **РУКОВОДИЛАЦ ПРОЈЕКТА:**
др Владимир Стевановић, редовни професор, Машински факултет, Универзитет у Београду
- **НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ:**
Машински факултет, Универзитет у Београду; Иновациони центар Машинског факултета у Београду д.о.о.
- **Буџет:** 153.749,28 €

ТЕРМОЕЛЕКТРАНЕ КОЈЕ КОРИСТЕ УГАЉ У ПРОИЗВОДЊИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ остављају штетне последице по животну средину и сучавају се са изазовима континуираног обезбеђивања довољног протока електричне енергије за све грађане.

Истраживачи на пројекту развијају унапређена технолошка решења која омогућавају смањење емисије угљен-диоксида при производњи електричне енергије у термоелектранама на угаљ. Ова решења доприносе стабилном снабдевању потрошача електричном енергијом у систему са већим уделом обновљивих извора енергије, пре свега ветра и сунца. С обзиром на то да је издаци оних извора временски изражито променљиви и мора бити подржавања из других енергетских извора, истраживања ће бити усмерена на повећање флексибилности термоенергетских блокова, акумулацију енергије, повећање енергетске ефикасности и сагоревање „зелених“ горива (биомаса, биогаз, водоник, амонијак и др.), која омогућавају декарбонизацију енергетског система.

ЦИЉ ПРОЈЕКТА

Реконструкција постојећих термоелектрана на угаљ, повећање њихове способности да брзо мењају снагу производње електричне енергије, да омогуће акумулацију енергије у спреченом раду са изражено променљивом производњом ветрогенератора и соларних електрана.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Повећање флексибилности рада, акумулација енергије и декарбонизација у термоелектранама на угаљ, применом акумулатора паре, генератора паре и парних турбомашина и сагоревањем угаља са биомасом, биогазом, водоником и другим „зеленим“ горивима.

САРАДЊА СА ПРИВРЕДОМ

Планира се сарадња са електропривредом и произвођачима енергетске опреме путем израде идејних пројеката, студија оправданости и техничко-технолошке пројектне документације са циљем примене развијених решења на термоелектранама.

МЕДИЈИ О НАМА

Фонд за науку је током првог квартала 2025. године активно информисао научну заједницу и ширу јавност о раду и активностима Фонда за науку, као и постигнутим резултатима на пројектима. Кроз новинске чланке, ТВ прилоге, гостовања, вести, укључења представљени су пројекти подржани у оквиру програма Фонда за науку, као и истраживачи који учествују на пројектима. Све објаве у вези са Фондом за науку могу се пронаћи на званичном веб-сајту, на страници [Медији о нама](#).

255

Веб-портали

18

ТВ формати

31

Штампа

1

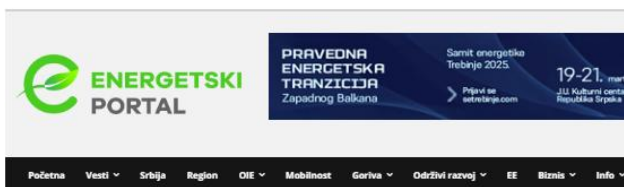
Радио

305

Укупан број медијских објава
јануар-март 2025.

„Иновативно решење научника из Србије за уклањање арсена из воде“, ауторски чланак истраживачког тима пројекта NanoCompAss - Енергетски портал

Чланци посвећени вестима о завтварању јавних позива за програме ДИЈАСПОРА – Истраживачке посете и ИДЕЈЕ 2024 – Новости

ПОЧЕТНА > БИЗНИС > ПРЕДСТАВЉАМО

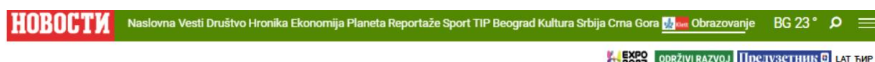
ИНОВАТИВНО РЕШЕЊЕ ЗА УКЛАНЈАЊЕ АРСЕНА ИЗ ВОДЕ

03.01.2025

Facebook Twitter WhatsApp LinkedIn

Jedan od najvećih globalnih problema savremenog društva danas predstavlja sve manje dostupnih i zdravstveno bezbednih resursa pitke vode. Povećan sadržaj arsena u podzemnim vodama, koje se koriste kao osnovni resurs vode za piće širom sveta, ozbiljna je pretnja očuvanju zdravlja ljudi.

Multidisciplinarni tim, koji čine naučnici sa Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i Instituta za multidisciplinarna istraživanja Univerziteta u Beogradu, realizuje projekat NanoCompAss u cilju iznalaženja inovativnog, ali i dugoročno održivog rešenja za uklanjanje arsena iz vode. Značaj istraživanja u ovoj oblasti prepoznat je od strane Fonda za nauku Republike Srbije, koji je u okviru programa Dijaspora – Istraživačke posete podržao ovaj projekat.

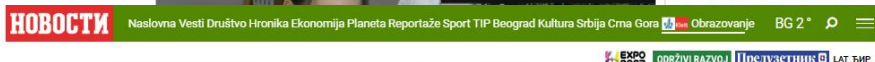
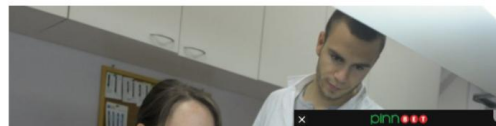

PODNET 91 PREDLOG PROJEKTA: Saradnja naših i naučnika iz dijaspore

Branka Borisavljević

20. 01. 2025. u 12:08

NA javni poziv Fonda za nauku Programa saradnje srpske nauke sa dijasporom: Podrška za istraživačke posete naučnika iz dijaspore podnet je 91 predlog.

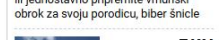
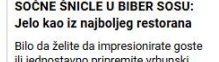
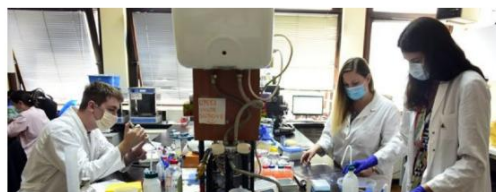

PODNETO 718 PREDLOGA: Maksimalni iznos po projektu 300.000 evra

Branka Borisavljević

05. 03. 2025. u 12:08

NA javni poziv Fonda za nauku Srbije za naučnoistraživačke projekte u okviru Programa 'IDEJE 2024' podneto je 718 predloga.

Razvojni put dr Igora Paštija bio je u najmanju ruku neobičan. Kao stipendista Vojske Jugoslavije u Somborskoj gimnaziji planirao je da upiše Vojnu akademiju, ali se predomislio i zainteresovao za farmaciju. Jedino što mu je u tom trenutku bilo bitno je da se lako zaposli i ne bude na teretu roditeljima. Međutim, jedan razgovor u Petnici ga je zaintrigirao i usmerio na potpuno drugi kolosek.

- Spremao sam prijemni ispit za Farmaceutski fakultet, a onda sam to leto u Petnici upoznao jednu devojku, tadašnju studentkinju četvrte godine na Fakultetu za fizičku hemiju. Dopalo mi se kako razmišlja, kako postavlja problem i analizira. U maju sam definitivno odlu-

čio da upisujem fizičku hemiju - kaže dr Pašti.

Ovaj naučnik je završio Fakultet za fizičku hemiju Univerziteta u Beogradu sa prosečnom ocenom 10,00 kao student generacije. Sa svega 25 godina odbranio je na ovom fakultetu i svoju doktorsku disertaciju, postavši time najmlađi doktor nauka u istoriji matičnog fakulteta, a 2011. godine je postao docent - i to najmlađi na Beogradskom univerzitetu.

Danas je redovni profesor za užu naučnu oblast Fizička hemija - Elektrohemija, a odnedavno i novi dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti.

- Ne volim da se bavim litijum-jonskim baterijama, jer nisam ljubitelj metode „pokušaja i pogrešaka“ - smeje se

„Водоник као гориво будућности“, интервју са др Игором Паштијем, руководиоцем пројекта RatioCAT, Програм ПРОМИС – Бизнис.рс

„Употреба магнетне стимулације мозга у лечењу неуродегенеративних болести“, прилог о пројекту CEREBRO, програм ПРОМИС 2023 – К1

Rezultati projekta "Javni diskurs u Republici Srbiji": Nove reči ulaze u srpski jezik

f Podeli X Postuj Pošalji Čitaj mi A A A

BEOGRAD - Članovi tima projekta "Javni diskurs u Republici Srbiji" predstavili su danas rezultate trogodišnjih istraživanja čiji je cilj bio da se opišu karakteristike savremenog javnog diskursa medijskog jezika, političkog i diskursa društvenih mreža, na svim jezičkim nivoima, kako bi se (raz)otkrilo na kojim se mehanizmima baziraju manipulativne i ubeđivačke strategije.

Grupa stručnjaka Instituta za srpski jezik Srpske akademije nauka i umetnosti (SANU) je na konferenciji za novinare istakla kao jedan od naročito značajnih rezultata projekta "Javni diskurs u Republici Srbiji" (Public Discourse in the Republic of Serbia - PDRS) veb-korpus srpskog jezika "Serbian Web Corpus PDRS 1.0", koji sadrži gotovo pola miliona tekstova.

Izvor: Ilustracija

Viši naučni saradnik Jovana Jovanović je rekla da su rezultati trogodišnjeg naučnog istraživanja javnog diskursa važni za srpsku lingvistiku, kao i za podizanje svesti o značaju promišljanja o jeziku i odgovnosti koju imamo u ulozi govornika i autora.

„Истраживање нових речи које улазе у српски језик“, чланци о резултатима завршеног пројекта PDRS, Програм ИДЕЈЕ – РТВ, 24седам, Танјуг, НСуживо

„Научници дизајнирају мултифункционални филтер за пречишћавање отпадних вода“, ауторски чланак тима пројекта HYDIS, Програм ПРИЗМА – Енергетски портал

ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ

Фонд за науку ради на континуираном повећавању видљивости пројеката, истраживача и активности кроз све платформе друштвених мрежа. Објаве на друштвеним мрежама су обухватале све актуелности које су у вези са радом Фонда за науку, међународном сарадњом и догађајима у којима је учествовао Фонд за науку, као и са научноистраживачким пројектима и научницима чији је научни рад подржан у оквиру програма Фонда. Вести на веб-сајту су такође пратиле најважније активности Фонда за науку.

Током четвртог квартала 2024. године забележен је пораст броја пратилаца на друштвеним мрежама:

4675 пратилаца

@fondzanauku_rs - [линк](#)

2476 пратилаца

@FondZaNauku - [линк](#)

9756 пратилаца

Fond za nauku Republike Srbije – Science Fund of the Republic of Serbia - [линк](#)

КОНТАКТ

Адреса седишта:

Немањина 22-26, Београд, Србија

Адреса обављања делатности:

27. марта 39/II, I спрат, Београд, Србија

Контакт имејл:

kabinet@fondzanauku.gov.rs

Интернет страница:

www.fondzanauku.gov.rs

У заједничком циљу развијања науке, Фонд за науку остаје отворен за сва питања научне заједнице и њене конструктивне примедбе. Уколико имате коментар, похвалу, предлог или приговор које се односе на рад, програме или процедуре Фонда за науку РС, можете их послати на адресу: **misljenje@fondzanauku.gov.rs**

